MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Paikalliset liikennöitsijät tuntevat yleensä parhaiten alueen tarpeet – paremmin kuin yhteiskunnan reittisuunnittelijat. **KESKISUOMALAISEN PÄÄKIRJOITUS BUSSILIIKENTEESTÄ**

Hallitukselta lista hurskaita toiveita

Viime viikon torstaille oli ladattu suuria odotuksia, kun pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) johtama hallitus kokoontui puoliväliriiheensä. Riihen sato jäi kuitenkin pahan hallavuoden tasolle.

Konkreettisten päätösten ja hallitusohjelman päivittämisen sijaan hallitus listasi asioita, mitä se aikoo vielä tehdä. Kertomatta jäi, miten esimerkiksi työuria jatketaan ja valtiontaloutta tasapainotetaan. Päätökset siirrettiin kolmen viikon päästä pidettävään budjettikehysriiheen.

Hallituksen suuret hankkeet kuten kunta- ja sote-uudistukset ovat edelleen täysin levällään. Kuntauudistus on karilla ja sote-uudistus vähintäänkin konkelossa. Ongelmana molemmissa tapauksissa on ainakin se, että uudistuksia ajetaan jääräpäisesti eteenpäin, vaikka alojen asiantuntijat ovat tyrmänneet hankkeet.

Ei ole mikään ihme, että hallituksen on vaikea tehdä päätöksiä. Kuuden puolueen hallituksen, jossa ovat edustettuina poliittisen kentän ääripäät, on vaikea löytää yhteistä linjaa. Kun linjaa ei ole, on hallituksen työskentely juoksevien asioiden hoitamista ja hallinnointia. Tavoitteena näyttäänkin oleva vain pysyä kasassa.

Kuvaavaa hallituksen toiminalle on vuonna 2017 voimaan tulevan eläkeuudistuksen käsittely. Hallitus odottaa työmarkkinajärjestöjen pääsevän ensin asiasta sopuun. Sen jälkeen hallitus on sitoutunut aloittamaan asiaa koskevan lainsäädännön valmistelun. Nykyinen hallitus ei kuitenkaan aio viedä eläkeuudistusesitystä eduskuntaan, koska SDP:n vaatimuksesta hallitus ei esitä eläkeiän nostamista.

Viime perjantaina asiantuntijaryhmän oli tarkoitus esitellä, miten sosiaali- ja terveyspalvelut pitäisi tulevaisuudessa järjestää. Keskiviikkona sosiaali- ja terveysministeriö ilmoitti, ettei tilaisuutta järjestetä, koska työryhmä haluaa lisää aikaa. Yksi työryhmän jäsenistä kertoi kuitenkin Helsingin Sanomissa, että kaikki oli valmiina, mutta sosiaali- ja terveyspoliittisen työryhmän kokouksen jälkeen julkistusta siirrettiin (HS).

Sosiaali- ja terveysministeri Paula Risikon (kok.) mielestä kuntauudistus on ratkaistava ennen sote-uudistusta.

Poikkeus vahvistaa tässäkin asiassa säännön. Vaikka päätösten tekeminen näyttää olevan vaikeaa, ovat vihreät onnistuneet muun muassa muuttamaan vaalipiirijakoa ja lisäämään suojelualueita. Hallituksen energiapolitiikka on myös saatu kääntymään kotimaisista uusiutuvista polttoaineista vahvasti kivihiilen suuntaan.

Pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) johtaman hallituksen puoliväliriihen tulokset jäivät laihoiksi.

Tilastokeskuksen perjantaina julkistamien ennakkotietojen mukaan Suomen bkt supistui viime vuonna 0,2 prosenttia. Valtion velka kasvoi yli kahdeksan miljardia ja kuntien velat puolitoista miljardia. Kuntien ja valtion yhteenlaskettu velkamäärä nousi runsaaseen sataan miljardiin euroon.

Pitkään suhteellisen alhaisella tasolla ollut työttömyys kasvoi tammikuussa lähes prosenttiyksiköllä.

Hallituksen oman arvion mukaan sopeuttamistarve olisi noin puoli miljardia euroa. Jos teollisuudelle lupailtu yhteisöveron alennus toteutetaan, merkitsee yhden prosenttiyksikön lasku noin 200 miljoonan euron vähennystä verotuloihin, ja saman verran veronkorotuksia tai leikkauksia.

Leikkausten ja veronkorotusten suhteen hallituksen pitää valita ruton ja koleran väliltä. Yksityinen ja julkinen kulutus pitivät bkt:n edes nollan tuntumassa. Leikkaukset ja sopeutustoimet vievät viimeisetkin kasvun eväät, ellei samalla pystytä lisäämään investointeja ja vientiä.

Listapalaverien ja toivomuslistojen aika on hallituksen osalta ohi. Kolmen viikon kuluttua pidettävässä budjettikehysriihessä talouspäätöksiä on viimein tehtävä.

> **Hallituksen pitää valita ruton ja koleran väliltä.**

VIERASYLIÖ

Varallisuuden kasvattamisessa ovat vanhat neuvot voimissaan

Rahan omistaminen ei ole helppoa näinä päivinä. Inflaatio on kahden ja puolen prosentin tienoilla ja tililtä rahalle harvoin maksetaan inflaation ylittävää korkoa.

Vuonna 2007 alkaneen finanssikriisin jälkeen näkymät sijoitusmarkkinoilla ovat utuiset ja talouskehityksen ennustaminen on hyvin vaikeata.

Nykyisessä ympäristössä rahan ostovoimasta huolehtiminen on hankalaa. Kun rahalle saatava korko on inflaatiota matalampi, katoaa ostovoima hitaasti mutta varmasti.

Mielessä kaihertaa kysymys, miten varmistaa säästössä olevan rahan ostovoima tai mistä olisi mahdollista saada inflaatiota korkeampaa tuottoa ilman kohtuutonta riskiä.

Ennustamisen pohjaksi voidaan katsoa kulunutta vuotta 2012 ja arvioida minkälaista tuottoa maailman pääomamarkkinoilta jäi käteen.

Vuosi alkoi hyvinkin epävarmoissa tunnelmissa. Euron hajoamisesta puhuttiin jo avoimesti ja kasvuluvut kaikilta kolmelta päämarkkinalta, USA:sta, Euroopasta ja Aasiasta, olivat heikkoja.

Lopulta kuitenkin kaikilla näillä päämarkkinoilla oli varsin hyvä tuottovuosi. Osakemarkkinoita kuvaavat yleisindeksit olivat nousussa noin 15 prosenttia vuositasolla.

Myös korkosijoituksista sai viime vuonna erinomaisen tuoton. Yrityslainoista sekä kehittyvien maiden korkosijoituksista sai molemmista yli kymmenen prosentin tuoton. Monen yllätykseksi myös talousahdingossa olevien Etelä-Euroopan maiden joukkolainat tuottivat sijoittajille vastaavia yli kymmenen prosentin tuottoja.

Hajauttaminen pienentää riskejä

Katsottaessa tarkemmin osakemarkkinoita kuvaavien, kattavien yleisindeksien (MSCI-indeksit) sisään eri maiden tuottoluvuissa näkyy merkittäviä eroja.

Euroopassa parasta tuottoa osakemarkkinoilta viime vuonna sai Belgiasta (+37 %) ja Tanskasta (+30 %). Jos oli mukana Kreikan tai Espanjan osakemarkkinoilla olivat tuotot hieman negatiivisia.

Kehittyvillä markkinoilla osakkeiden tuottoerot olivat vieläkin suurempia. Turkki (+60 %) ja Filippiinit (+43 %) toivat erinomaisia tuottoja. Negatiivisia osakemarkkinatuottoja tuli esimerkiksi Argentiinasta (-37 %) ja Ukrainasta (-49 %).

Olisiko edellisestä jotain opittavaa kuluvalle vuodelle?

Globalisaatio ei ole poistanut yksittäisten sijoituskohteiden, toimialasektoreiden tai alueiden välisiä tuottoeroja tai tuottovaihteluita.

Hajauttaminen eri kohteisiin on tehokkain keino välttää yksittäisiä riskejä. Sijoittaminen yhteen yhtiöön tai maahan, Suomi mukaan lukien, on erittäin riskipitoista.

> **Hajauttaminen on tehokkain keino välttää riskejä.**

Pitkäjänteiseen varallisuuden kasvattamiseen kannattaa sisällyttää laajalti eri osake- ja korkomarkkinoille sijoittavia sijoitustuotteita ja siten hajauttamalla pienentää yksittäisiin markkinoihin tai yhtiöihin liittyvää riskiä.

Sijoitusten kokonaisriskiä säädellään lähinnä korkosijoitusten osuutta lisäämällä tai pienentämällä. Korkosijoitusten arvonvaihtelu on yleensä osakkeiden liikkeitä maltillisempaa.

Korkosijoitusten osuutta kokonaissijoituksissa tulee miettiä sijoitusajan suhteen. Lyhyellä sijoitusajalla korkosijoituksia tulee olla enemmän, kun pidempiaikaisessa sijoittamisessa osakesijoituksia voi painottaa enemmän.

Kehittyviltä markkinoilta odotettavissa kasvua

Sijoittamisen täydellistä ajoitusta ei varmasti osaa kukaan. On oleellisen tärkeää hajauttaa sijoitushetkeen liittyvää riskiä. Ajallinen hajauttaminen on helppoa ja käytännössä ilmaista, ei kaikkea kerralla peliin vaan pitkän ajan kuluessa.

Vähän kerrallaan ja systemaattisesti sijoittava ostaa automaattisesti myös kurssien laskettua ja parantaa siten tulevia tuottomahdollisuuksia.

No mistä sitten kuluvana vuonna tuottoa voisi olla odotettavissa?

Euroopan tilanne näyttää vähän rauhoittuneen tai ainakin vedetään välillä henkeä. Myös USA:ssa talouden elpyminen on jatkunut hitaasti ja presidentin nimi seuraavaksi neljäksi vuodeksi on selvillä, mikä lisää ennustettavuutta.

Kiinassa uudella johdolla on kova halu jatkaa maan viime vuosikymmenien kasvutarinaa.

Vaikka tilanne näyttääkin toistaiseksi tasaantuneen Euroopassa ja USA:ssa, tulee näiden kehittyneiden maiden kasvua vielä pitkään jarruttamaan sekä valtioiden että yksityisen sektorin velkaantuminen.

Euroopassa myös ikääntymisongelma hidastaa elpymistä.

Kehittyvät markkinat laajalti tulevat jatkossakin tarjoamaan parempia tuottomahdollisuuksia. Edelleenkin Kiinan ja muiden niin sanottujen BRIC-maiden eli Brasilia, Venäjä ja Intia länsimaita nopeampi kasvu ja valtava potentiaali luovat edellytykset hyville osaketuotoille pidemmällä aikavälillä.

Kehittyvien maiden kirjo laajenee jatkuvasti ja mukaan tulee uusia hyvin nopeasti kasvavia maita. Esimerkkinä voi mainita Afrikan, missä ikävistä uutisotsikoista huolimatta mantereen osakekurssien kehitystä kuvaava yleisindeksi (MSCI FM) nousi viime vuonna 44 prosenttia.

Saharan eteläpuolella on suuria erittäin nopeasti kasvavia maita, kuten Nigeria ja Kenia, missä tulevina vuosina kuluttavaan keskiluokkaan on nousemassa useita satoja miljoonia ihmisiä.

Maltti on valttia

Laskevat korot ovat jo vuosia tarjonneet korkosijoituksista poikkeuksellisen hyvää tuottoa. Laskuvaraa on enää vähän ja tuotto-odotukset korkomarkkinoilta ovat selvästi edellisiä vuosia vaatimattomampia.

Helppoja ratkaisuja varallisuuden kasvattamiseksi ei ole.

Tärkeintä sijoittajalle ja säästäjälle on arvioida oma tilanne, minkä verran on mahdollista sijoittaa ja kuinka pitkän ajan kuluessa. Sen jälkeen tekee sijoittamisen osalta suunnitelman ja hajauttamalla kohteiden, sijoitusluokkien ja ajan suhteen pienentää sijoituksiin liittyvää riskiä.

Ja tärkein kaikista: malttaa pysyä tehdyssä suunnitelmassa systemaattisesti sijoitusmarkkinoiden myrskyisinäkin aikoina! Lopputuloksena ajan kuluessa huomaa säästöjen kartuneen, monesti odotettuakin enemmän.

SAMULI SIPILÄ

Kirjoittaja on OP-Rahastoyhtiö Oy:n toimitusjohtaja.

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

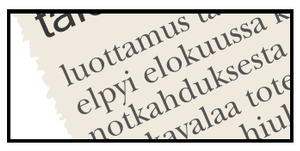

Maantiet sorateiksi

VTT:n tuoreen selvityksen mukaan teiden, katujen ja ratojen kunnossapidon määrä on vähentynyt vuodesta 2002 13 prosentilla, kirjoittaa **Lapin Kansa**.

”Valtion säästölinjan takia Suomi on palaamassa osalla maanteistään ajassa 50 vuotta taaksepäin. Suunnitelmissa on heikkokuntoisimpien, päällystettyjen maanteiden muuttaminen takaisin sorateiksi.

Valtio käytti tiestön korjaamiseen 2011 noin 1,4 miljardia euroa, kun tarve olisi ollut 1,8 miljardia. Samaan aikaan valtio keräsi autoilijoilta veroja ja muita maksuja yli 7 miljardia euroa.

Rahaa siis on, kun se vain kohdistetaan oikein. Tieverkko on kansallisomaisuus, jonka rapistumiseen Suomella ei ole varaa.”

Matalapalkkatyöt puuttuvat

Suomesta näyttäisivät puuttuvan matalapalkkatyöt, eivätkä vähän koulutettujen työmarkkinat toimi, kirjoittaa **Kaleva**. Tämä on yleisessä keskustelussa jäänyt vähemmälle huomiolle.

”Viime aikoina on esitetty toiveita, että nuorten palkka-ale toisi helpotusta jatkuvasti hiipivään nuorisotyöttömyyteen. Suomessa on vain vähän matalapalkka-aloja.

Pelkän perusasteen koulutuksen varassa olevien työllisyysaste on varsin alhainen. Terveillä työmarkkinoilla työllisyysasteiden pitäisi olla korkeat kaikilla koulutustasoilla.

Matalat palkat eivät ole tavoite, mutta korkea työllisyys on. Kun nämä kaksi asiaa eivät kohtaa, on taivuttava kompromisseihin, jotta myös vähemmän koulutetuilla olisi houkuttavaa ottaa työtä vastaan ja heidän työpanoksensa olisi työnantajasta houkutteleva.

Matalammalla palkalla vähän koulutetut pääsisivät ansiotyöhön, vahvistaisivat ammattitaitoaan ja siten houkuttavuuttaan työmarkkinoilla.”

Järkeä hankintoihin

Julkisen hankinnan voisi kuvitella olevan melko kohdallaan, jos hankintapäätöksen tekijät pitävät sitä perusteiltaan järkevänä. Näin yleensä on, jos ostaja saa haluamansa laatua sopivaan hintaan.

Koska perustelujen järkevyyteen liittyy julkisissa hankinnoissa erityisen suuri vaatimus, ei järkevyyden arviointia voi jättää yksin hankintapäätöksen tekijöille. Tästä syystä Suomessa ja EU:ssa on säädetty julkisten hankintojen kilpailutuksesta.

Kilpailutus on usein paras tapa varmistaa järkevä hankintapäätös. Tämä kuitenkin vaatii taitoa kilpailuttajalta.

Jos kilpailutusta ei osata, tuloksena voi olla hinnaltaan edullinen, mutta järkevyydeltään kyseenalainen hankinta. Vai mitä voi sanoa Trafin puhelinpalvelun siirtymisestä Espanjaan tai kouluruuan lennättämisestä kaukomailta keskelle Suomen vahvinta maatalousaluetta?

Tällaisissa hankinnoissa on kyse hölmöilystä, joka olisi voitu välttää, jos olisi osattu määritellä, mitä ollaan tilaamassa.

Kunta ei saa suosia palvelu- tai tavarahankinnoissaan tiettyä yritystä tai aluetta. Se voi kuitenkin varmistaa kilpailutuksen ehdoissa, että myös paikalliset yritykset ja tuotteet pääsevät kilpailuun mukaan (MT 1.3.).

Kunnan ei ole pakko esimerkiksi ruokahankinnoissa tyytyä epämääräisiin halpatuontieriin. Haluttuun laatuun päästään, jos vaatimuksia esitetään myös tuoreudelle ja tuotantotavalle. Hankintaerien koko puolestaan ratkaisee, voivatko myös pienet yritykset osallistua kilpailuun.

Kunnissa kilpailutuksessa on vielä oppimista. Osaamista kannattaa kuntalaistenkin päättäjiltään vaatia.

KOLUMNI: HEIKKI VUORELA

Olipa kerran fantastisen ihmeellisiä asioita

Olipa kerran hallitus, joka rahoitti laitoksia, jotka rahoittivat hallituksen selvityksen.

Selvitystä rahoittavat laitokset tekivät sen fantastisen innostuneesti. Sen voi päätellä siitä, että ne eivät sanoneet sen enempää kyllä tai ei, kun laitosten budjettirahoituksesta päättävän hallituksen pääministeri asian niille esitti.

Siitä opimme sen, että pääministeri itse on aina innostuneena hyväksynyt kaiken, mihin ei ole ensimmäisessä keskustelussa sanonut ei.

Valtioneuvoston kanslian lakimiehet olivat pääministerille vakuuttaneet, että niin on oikein ja hyvä. Kun hallitus ei itse hanki vaan hankitatuttaa ja samalla muilla maksatuttaa selvityksen, sitä ei koske hankintojen kilpailutuslait.

Siitä opimme sen, että pääministeri on järkimies. Sananlaskuhan todistaa, ettei se ole hullu, joka pyytää, vaan se joka maksaa. Viisain on se, joka maksatuttaa muilla.

Sen sijaan muut julkiset hankinnat piti kilpailuttaa niin, että tuote tai palvelu aiheuttaa mahdollisimman vähän työtä kansallisesti tai paikallisesti. Ja jos esimerkiksi kouluruokaa ei millään saa kuin koulun aidan takaiselta pellolta, se on ensin kuljetettava kauas ja takaisin, jotta paikallisuus saadaan pois.

> **Viisain on se, joka maksatuttaa muilla.**

heikki.vuorela@maaseuduntulevaisuus.fi

Hallitus tilasi selvityksen viisaudenrakastajalta, jolta jo edellinenkin hallitus oli tilannut yhden selvityksen. Se sai yhtä murskaavat arvostelut kuin Seitsemän veljestä ja Tuntematon sotilas ilmestyessään. Hallituksella oli siten perustellut syyt uskoa suureen tulevaisuuteen, johon se selvityksen avulla maan ohjaa.

Olipa kerran oikeuskansleri, jonka tehtäväksi annettiin harkita, olisiko syytä tuomita ne, jotka olivat häntä virkaan esittäneet.

Oikeuskanslerin tehtävä oli valvoa presidentin ja valtioneuvoston toiminnan laillisuutta. Siihen tehtävään hänet oli nimittänyt presidentti valtioneuvoston esityksestä.

Tämä tapahtui maassa, jonka valtiosääntö sanoi, että hallituksen toimintaa valvoo kansan valitsema eduskunta. Eduskunta oli kuitenkin nähnyt hyväksi antaa hallituksen itse valita tuomarinsa.

Niin on oikein ja hyvä, eduskunta oli todennut jo silloin, kun se hyväksyi perustuslain.

Samaan aikaan tukihakemuksia vastaanottava ja tarkastava virkamies ei saanut varoittaa tukihakemuksen jättävää viljelijää tekemästä huolimattomuusvirhettä. Siinä olisi syntynyt vaarallinen työketju.

(Kysyin oikeuskanslerin nimittämistapaan kommenttia hallinto-oikeuden professori Olli Mäenpäältä. Hänen mukaansa se on periaatteessa mielenkiintoinen kysymys, mutta jo kauan sitten ratkaistu. Lähes sata vuotta näin on toimittu ilman isompia ongelmia.)

Olipa kerran oppositiojohtaja, joka ei pitänyt lapsiaan kurissa, vaan nämä huutelivat naapureille mitä sattuu. Huuteli oppositiojohtaja itsekin, mutta hän osasi tehdä sen niin, että kuulijoita enemmänkin nauratti.

Sen sijaan oppositiojohtajan lapsien huutelu herätti naapureissa suurta närkästystä. Siitä syytettiin nimenomaan oppositiojohtajaa, vaikka lapset olivat enimmän aikaa päiväkodissa, jossa heillä oli oma hoitotäti.

Puolustusministeri sanoi koko maan olevan vaarassa ja yhtyi edeltäjänsä päätökseen lakkauttaa varmuuden vuoksi muutama varuskunta, joissa ei huudettu kuin suomeksi.

Samaan aikaan toisaalla tai oikeastaan ihan lähellä oli Ison Puolueen johtaja. Hänelläkin oli isossa katraassaan joitakin lapsia, jotka huutelivat räävittömyyksiä kilpaa oppositiojohtajan lasten kanssa.

Pienimmät tekivät sen lastentarhassa. Muutama isompi huuteli kauempana pihalla, jossa valittiin pesäpallojoukkueita. He arvelivat sen auttavan joukkueeseen pääsyssä, tai ainakin vähentävän oppositiojohtajan lasten mahdollisuuksia päästä joukkueeseen. Eivätkä he jälkimmäisessä ihan väärässä olleetkaan.

Ison Puolueen johtaja vakuutti, että hänen perheessään arvostetaan hyviä tapoja ja kaunista kieltä. Lapsiaan hän ei ojentanut.

Oppositiojohtaja sen sijaan piti lapsilleen pari puhuttelua ja kerran viuhui Koivuniemen herrakin. Se ei auttanut: lapset jatkoivat kuten ennenkin, ja naapurit moittivat lepsuudesta oppositiojohtajaa, mutta eivät Ison Puolueen johtajaa.